

ERIC FAIL: ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ, 2005-2009 (ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, ΜΕΡΟΣ Δ')

Ετούτη εδώ είναι μια ιστορία των αυτόνομων σε συνέχειες. Εστιάζει στην πάρτη μας - δηλαδή στις ιστορικές διαδρομές από τις οποίες προέκυψαν το περιοδικό που κρατάτε στα χέρια σας και η αντιφασιστική συνέλευση Autonomie Antifa. Επίσης εστιάζει στο οργανωτικό ζήτημα και συγκεκριμένα στην αυτοοργάνωση - στους τρόπους με τους οποίους μέλη της εργατικής τάξης οργανώνουν την εργασία τους έξω από τη σχέση κεφάλαιο και εναντίον της. Κι αφού η διάθεση είναι αυτοκριτική, τα αποτελέσματα είναι γλυκόπικρα. Στην προηγούμενη συνέχεια είδαμε πώς οι ανακαλύψεις των 90s οδήγησαν τους αυτόνομους σε ένα ολοκαίνουργιο οργανωτικό σχήμα δίκως να το καταλάβουν. Σε ετούτη τη συνέχεια θα δούμε πώς αυτή η άνθηση κατέληξε σε διάσπαση, οδυνηρή και διδακτική.

1. Επιτυχίες και αποτυχίες του 2005

Θα επιστρέψουμε τώρα σε ένα παλιό επεισόδιο. Τη σύσταση των antifa πυρήνων. Όπως θα θυμάστε από το δεύτερο κεφάλαιο, η στρατηγική επιλογή της αντιφασιστικής οργάνωσης προέκυψε έπειτα από το πογκρόμ του 2004. Αυτό που παραλείψαμε να αναφέρουμε, ήταν ότι προέκυψε από τα μυαλά των παλαιότερων που εν τω μεταξύ εξέδιδαν το περιοδικό 3η Γενιά.¹ Αυτό ήταν λογικό για τους αυτόνομους του 2004. Γιατί, όπως περιγράψαμε, οι μεγαλύτεροι είχαν αποσυρθεί στο περιοδικό, οι μικρότεροι είχαν καταφύγει σε ομάδες, αλλά παρόλ' αυτά, η άτυπη ιεραρχία λειτουργούσε, όχι μόνο ως αυθαίρετη εξουσία, αλλά και ως πολύ πραγματικό χάσμα ωριμότητας και δυνατοτήτων. Μπροστά στο πογκρόμ, οι μικρότεροι πρότειναν «απαντήσεις» που ξεκινούσαν από εχθρικά τρικάκια στη διαδήλωση των αριστερών και κατέληγαν σε πέσιμο στα γραφεία της Χρυσής Αυγής. Οι μεγαλύτεροι πρότειναν μια στρατηγική: τη σύσταση μόνιμων αντιφασιστικών ομάδων. Πείτε εσείς τι θα προκρίνατε.

Οι λεπτομέρειες της στρατηγικής που πρότειναν οι μεγαλύτεροι είχαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Αρχικά ο αντιφασισμός θα εννοούνταν ως έμπρακτη αντίθεση στους περιθωριακούς ναζιστές με τις καράφλες και τις σβάστικες. Επειδή όμως διαισθανόμασταν ότι οι καράφλες εξέφραζαν, με πυροβολημένη σημειολογία, ένα ευρύ σώμα νοοτροπιών και πρακτικών στρατηγικής σημασίας για τον καπιταλισμό, ο αντιφασισμός θα μπορούσε κατόπιν να λειτουργήσει ως (καλώς εννοούμενο) δόλωμα, ώστε οι νεολαίοι να ασχοληθούν «με ευρύτερα ζητήματα», όπως η εργασία, το έμφυλο ζήτημα και πάει λέγοντας. Προτού ακόμη συσταθούν δηλαδή, τα νέα αντιφασιστικά σχήματα των αυτόνομων ήταν αντιληπτά στα μυαλά των εμπνευστών τους ως κάποιου είδους «νεολαία», ή «μέτωπο». Το τι λογής θα ήταν το «μέτωπο», καθίσταται εμφανές από το αρχικό όνομα που πρότειναν οι μεγαλύτεροι: «No Passaran». Επίκληση στην αντιφασιστική μάχη της Μαδρίτης το 1936, δηλαδή επίκληση στο «μετωπικό σχήμα» που μας ενώνει «όλους» μπρος στον κοινό εχθρό - και ταυτόχρονα επίκληση στην ιστορία της αναρχίας. Είπαμε: οι μεγαλύτεροι είχαν κάτι ονομαζόμενα σχέδια... ας μην τα πούμε *ηγεμονίας*, αλλά *οργάνωσης των σχέσεων* με την αριστερά και τον α/α χώρο. Οι αλληπαλάλλες αποτυχίες αυτών των σχεδίων ουδέποτε τα ακύρωσαν.

Αλλά η πραγματικότητα ήταν άλλο καπέλο. Οι πρώτες αντιφασιστικές ομάδες συστάθηκαν με την (σχετική) ευκολία που επέτρεπε η ιστορική συγκυρία. Η ονομασία «No Passaran» φυσικά προτάθηκε, γιατί οι νεαροί αυτόνομοι... τους άκουγαν τους μεγαλύτερους. Μόνο που, πολύ άμεσα, τα νεοφώτιστα μέλη των αντιφασιστικών ομάδων αποφάνθηκαν ότι το «No Passaran» ήταν το πιο ξενέρωτο όνομα που είχαν ακούσει ποτέ τους. Κουβάλησαν την ονομασία antifa από τις διαδικτυακές τους περιηγήσεις

και κοτσάρησαν ένα θαυμαστικό από δίπλα, μάλλον εννοώντας «δεν το περιμένατε, ε;». Το υποκείμενο που στελέχωνε τους antifa πυρήνες δεν κατανοούσε ούτε τις ιστορικές αναφορές, ούτε τις αναρχικές αναφορές. Και σίγουρα δεν έβλεπε τον εαυτό του ως «μέτωπο» ή «νεολαία» κάποιου άλλου πράγματος.

Η γενικότερη στρατηγική περί «προσέγκυσης της νεολαίας στα πραγματικά σημαντικά ζητήματα μέσω της αντίθεσης με τους ναζιστές» κατέρρευσε εξίσου άμεσα. Έξω από το σχολείο του Ερυθρού. Εκεί, όπως θα θυμάστε από το δεύτερο κεφάλαιο, οι νεολαίοι του πυρήνα antifa! ανακάλυψαν μια λειτουργία της δρομίσιας δράσης που δεν είχαν υποπτευθεί. Επίσης ανακάλυψαν τη δεύτερη γενιά των μεταναστών, όχι ως ιδεολογικό τοτέμ, αλλά ως πραγματικούς ανθρώπους. Τέλος ανακάλυψαν τον υποτιθέμενο περιθωριακό ναζιστή ως τμήμα της διαχείρισης αυτών των πραγματικών ανθρώπων, συνεργαζόμενο με τον λυκειάρχη. Η πρακτική τριβή με αυτή τη μικροφυσική της εξουσίας γεννούσε υποψίες - γιατί αποδείκνυε ότι *τελικά υπήρχαν «ευρύτερα ζητήματα» που καθόλου δεν τα γνωρίζαμε*. Καθώς προσπαθούσαμε να τα γνωρίσουμε, οι πρώτες εμπειρίες των antifa πυρήνων κατέληξαν ότι η δράση τους δεν ήταν «πειθώς» αλλά «πόλωση» - και ότι το 2005, τα συνήθη χαρακτηριστικά του υποκειμένου «αναρχικός νεολαίος» ήταν εντελώς ασύμβατα με τις απαιτήσεις ενός αντιφασιστικού πυρήνα. Οι διαθέσιμες σύστασης «μετώπου» με δόλωμα τον αντιφασισμό, πήγαν κατά διαβόλου εντός ολίγων μηνών - όχι από άποψη, αλλά λόγω σύγκρουσης με την πραγματικότητα. Η εξέλιξη, όπως και άλλες αντίστοιχες, ουδέποτε συζητήθηκε.

Οι τριγμοί αυτού του είδους είχαν τη βάση τους στον τρόπο με τον οποίο οι αυτόνομοι αναμετρούνταν με την «άτυπη ιεραρχία». Όπως είδαμε, η αναμέτρηση γινόταν μέσω οργανωτικής απομόνωσης, όχι μόνο των μεγαλύτερων, αλλά όλων. Πρακτική η οποία απλώς ανέβαλε τα ζητήματα της «άτυπης ιεραρχίας» για το μέλλον. Αλλά το μέλλον είχε καταφτάσει. Τα νέα οργανωτικά σχήματα που απαρτιθήκαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, είχαν δημιουργηθεί με σχέδιο, αλλά πολύ άμεσα είχαν αρχίσει να *παράγουν εκτός σχεδίου*. Από τη μια η ίδια η λειτουργία τους οδηγούσε -τους συμμετέχοντες και μόνο αυτούς- σε εντελώς νέες αντιλήψεις. Από την άλλη, τα μέλη τους ωρίμαζαν, με τρόπο πολλές φορές αναντίστοιχο της ηλικίας τους. Γίνονταν ικανοί και ικανές να κατανοούν τη συγκυρία και τον συλλογικό τους εαυτό με νέους τρόπους, οπότε να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις.

Η διαδικασία κατέληγε στη δημιουργία πολλαπλών πόλων που σταδιακά καθίσταντο ικανοί να καταστρώνουν στρατηγικές και τακτικές. Από τη μια οι παλιότεροι, οργανωτικά απομονωμένοι, συνεπώς ανίκανοι να αντιληφθούν τις άρρητες καινοτομίες που λάμβαναν χώρα στις νέες οργανωτικές δομές των αυτόνομων, επέμεναν στην αντίληψη των «μετώπων». Από την άλλη οι νεότεροι, που ανακάλυπταν νέες μεθόδους και νέες αλήθειες, αλλά ήταν ελαφρώς ανίκανοι να τις καταλάβουν συλλογικά και εντελώς ανίκανοι να τις μεταδώσουν οργανωμένα. Οπότε ο καθένας έκανε ό,τι μπορούσε και ό,τι νόμιζε. Ξεχωριστά ο ένας από τον άλλο. Από το 2005, έως ότου η κατάσταση να γίνει ανυπόφορη.

Αναμενόμενα όλα αυτά. Γιατί το οργανωτικό των αυτόνομων, όπως είχε προκύψει από τη δεκαετία του '90, είχε αναμετρηθεί με την «άτυπη ιεραρχία» παριστάνοντας ότι επρόκειτο περί κακού τριπ. Η πολιτική ενηλικίωση των νεότερων έως το σημείο όπου όντως θα μπορούσε να παράξει έγκυρες γνώμες, απλά δεν προβλεπόταν. Οι πηγές της έγκυρης γνώμης και πρωτοβουλίας - η δέσμευση, η συνέπεια, η εργασία και η

συμμετοχή σε συλλογικά σχήματα- απλά δεν αναγνωρίζονταν ως τέτοιες. Και –δευτερεύον, αλλά ας το πούμε κι αυτό- προφανώς κανείς ποτέ δεν είχε τολμήσει να πει στους μεγαλύτερους ότι ενδέχεται να κάνουν λάθος. Γιατί συνήθως δεν έκαναν λάθος. Εδώ που τα λέμε, σπανίως μάθαινε κανείς τι ακριβώς σκέπτονταν – η κρυψίνιοια προέκυπε ως απότοκο του τρόπου οργάνωσης, όπως ο ιδρώτας προκύπτει ως απότοκο του τρεξίματος – πόσο μάλλον αν κάποιος τη διέθετε και από φυσικού του.

Οπότε πολλαπλοί πόλοι αποφάσεων. Που προέκυπταν από την επιτυχημένη προσπάθεια των αυτόνομων να αναμετρηθούν με την ιστορική συγκυρία - και από την αποτυχημένη τους προσπάθεια να αναμετρηθούν με την άτυπη ιεραρχία. Μεταξύ του 2007 και του 2011, αυτός ο θεαματικός συνδυασμός επιτυχίας και αποτυχίας οδήγησε τους αυτόνομους στη διάλυση.

Δύο πρωτοβουλίες μεγάλης κλίμακας, μεγάλης φιλοδοξίας και δυνητικά μεγάλων συνεπειών, που προήλθαν από δύο διαφορετικά κέντρα. Αποφάσεις που προέρχονται από τους μισούς, αναγκαστικά όμως τους κινητοποιούν όλους. Συλλογικές πράξεις στις οποίες δεν γίνεται καμία κριτική, ούτε πριν ούτε μετά, γιατί η κριτική-πριν θα οδηγούσε στην αναβολή και η κριτική-μετά θα δημιουργούσε διαλυτικές τάσεις. Οπότε εντάσεις που συσσωρεύονται. Με λίγα λόγια μια διάσπαση εν αναμονή: το κακiasμένο δίδυμο αδερφάκι των τρόπων οργάνωσης που αναδύθηκαν το 2005.

Ant: Ακριβώς. Αλλά κοίτα, τώρα που επιτέλους προσπαθούμε να περιγράψουμε την ιστορία μας, ανακαλύπτουμε ότι... υπάρχουν όρια στο τι μπορεί να καταλάβει κάποιος από επεισόδια ηλικίας είκοσι χρόνων στα οποία δεν συμμετείχε.

MoA: Ντάξει τώρα, δεν είναι και κβαντομηχανική!

Ant: Τα ίδια τα επεισόδια είναι κατανοητά. Χρησιμοποιούμε κάποια διαρκώς – το μίσρασμα στον Ερυθρό, τις προσπάθειες στο Γαλάτσι, το πέσιμο από φασίστες στην Καλλιθέα. Μπορούμε κιόλας να προσθέσουμε και τη συναυλία στο Θησείο, την ματαιωμένη μικροφωνική στην Κυψέλη, την τάχα βίαιη διαδήλωση στο Περιστερι όπου οι διοργανωτές γνώριζαν από πριν ότι οι φασίστες δεν θα πάνε – θυμάσαι;

MoA: Θυμάμαι – ειδικά στα τελειώματα, οι πολλαπλοί τόποι αποφάσεων είχαν αρχίσει να επιδεικνύουν ορισμένες... ανήλικες όψεις.

Ant: Ναι. Οπότε τα ίδια τα επεισόδια είναι κατανοητά, αλλά μόνο ως ηθική αξιολόγηση: ένα «κοίτα ρε τι μας κάνανε», που έχει αξία μόνο ως κουτσομπολιό. Αυτό που δύσκολα γίνεται κατανοητό είναι και αυτό που έχει σημασία σήμερα: πώς τα «επεισόδια» μετατράπηκαν σε συλλογική μνήμη και πώς αυτή η συλλογική μνήμη εγγράφηκε στους τρόπους οργάνωσης που προέκυψαν μετά. Γιατί, ξέρεis εσύ: εκείνοι που είχαν τις συγκεκριμένες εμπειρίες, τις επιστρατεύουν έκτοτε, διαρκώς και συνήθως υποσυνείδητα, την ώρα που επιπλέον, διαφορετικές, εμπειρίες προστίθενται στα κεφάλια των επόμενων. Αυτή η διαρκής διαμόρφωση συλλογικής μνήμης πρέπει να συζητείται ρητώς και κάθε μέρα. Επειδή όμως αυτό σημαίνει διαρκή συλλογική αυτοκριτική, άμεση παραδοχή των σφαλμάτων, διαρκή εντοπισμό των διαφωνιών... αντιλαμβάνεσαι.

MoA: Αντιλαμβάνομαι. Αν το παρατήσεις για καιρό, η προσπάθεια μπορεί να εξελιχθεί σε μάχη.

Ant: Ακριβώς. Αυτό είναι και τα κείμενα με θέμα την ιστορία μας. Η περιγραφή αυτής της διαρκούς διαμόρφωσης συλλογικής μνήμης, την οποία συνήθως αγνοούμε. Με στόχο να θυμίσουμε ότι ο τρόπος οργάνωσης, ούτε αξίωμα είναι, ούτε έμπνευση, ούτε «επιλογή». Είναι –πολύ πιο ισχυρά- ιστορικό προϊόν. Οπότε είναι και πολύ συγκεκριμένος. Το ζήτημα είναι σημαντικό: όσο περισσότερο αγνοείς –ή υστερόβουλα αποκρύπτεις- την ιστορική διαδρομή από την οποία προέκυψαν οι γνώμες σου περί οργάνωσης, όσο τις θεωρείς «αξίωμα» ή «καλές ιδέες», τόσο ζεις σε φανταστικούς κόσμους. Η προσγγίωση μπορεί να είναι ιδιαίτερως απότομη.

MoA: Άρα πρέπει να χώσετε και τη φάση με τις μπετόβεργες. Ως παρόδειγμα συλλογικής εμπειρίας που εγγράφεται στον τρόπο οργάνωσης δίκως να το ξέρουν οι επόμενοι. Ρε συ, δεν βάζετε και τον αποκλεισμό της Νομικής με νυχτερινά τηλεφωνήματα; Είναι ακριβώς το ίδιο με τις μπετόβεργες, αλλά έξι χρόνια μετά!

Ant: Καλά, όποιος θέλει... ας έρθει να ρωτήσει. Άντε τώρα να πάρεις τα φάρμακά σου.

MoA: Μαλάκα, σιγά μην τα πάρω – έχω κάνει κονέ με το νοσοκόμο και τα ταίζουμε σε μια γλάστρα εδώ απ' έξω. Γλάστρα με βασιλικό, οπότε κατάλαβες: θα φτιάχνει και γαμάπη σάλτσα!

-- Τέλος συνομιλίας --

1. Ο Χαράλαμπος Παπαχαλαμπούπουλος, παλαιός αυτόνομος, παραμένει έγκλειστος στο Δαφνί από το Φθινόπωρο του 2019. Σχετικά μπορείτε να σκάψετε στο σάιτ, ή να δείτε το Autonomie Antifa, Το Πείραμα «Πανδημία»: Μια ιστορία ιών, πειθαρχήσεων και εμπορικού πολέμου, Αθήνα, 2022.

2. Η «φάση με τις μπετόβεργες στην Πάτρα» έλαβε χώρα το Φθινόπωρο του 2005. Η διαδήλωση στο Μοναστηράκι περιγράφεται στο «Συνέντευξη με κάποιον που "δεν έσπασε δα και το μοναστηράκι"», *Antifa* #1, Ιανουάριος 2006. Το συγκεκριμένο αποτελεί και καλή περιγραφή των πρώιμων αντιλήψεων των αυτόνομων περί του έμφυλου ζητήματος.

2. Διαφωνίες με μέλλον

Από το 2005 και μετά, πολλαπλοί πόλοι λήψης αποφάσεων λειτουργούσαν στο εσωτερικό των αυτόνομων με αυξανόμενη ένταση. Οι διαφωνίες που αναδύονταν ήταν συνήθως άρρητες· ανήκαν σε τρεις ευρείες περιοχές.

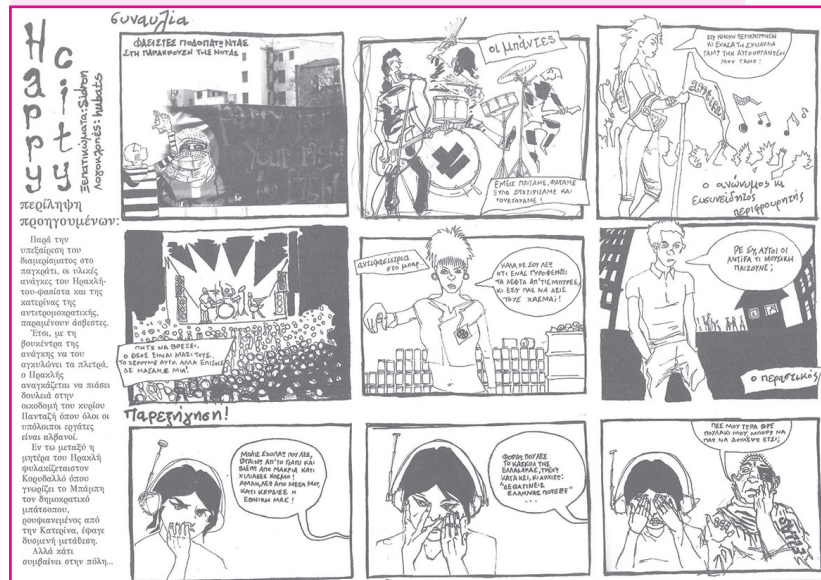
Η πρώτη περιοχή αφορούσε το **οργανωτικό**. Εδώ βρίσκουμε αυξανόμενες εντάσεις σχετικά με τον ρόλο των «αυτόνομων πολιτικών ομάδων» και της ομοσπονδίας τους. Όπως είδαμε, οι αυτόνομες πολιτικές ομάδες μπορούσαν να λειτουργήσουν με δύο τρόπους: ως δρόμος αυτοβελτίωσης, ή ως ήσυχος πάρκινγκ. Ο δρόμος του πάρκινγκ οδηγούσε στην ελλιπή συμμετοχή στις νέες οργανωτικές δομές, συνεπώς στην ελλιπή κατανόηση των νέων ιδεών που αυτές παρήγαγαν. Αυτό το χάσμα εμπειριών και άρρητης γνώσης μεταξύ των αυτόνομων, όσο και αν γινόταν από νωρίς αντιληπτό, ήταν αδύνατον να γεφυρωθεί – αντιθέτως, διευρύνονταν όσο οι νέες οργανωτικές δομές λειτουργούσαν. Ανίκανοι να αναμετρηθούν με την πηγή του προβλήματος, που ήταν η αδυναμία συμφιλίωσης των διαφόρων βαθμών εμπειρίας, δέσμευσης και αφοσίωσης, οι αυτόνομοι κατέληξαν να αποκαλούν τις νέες οργανωτικές δομές «μετωπικά» και να φαντασιώνονται ότι οι «αυτόνομες ομάδες» μπορούν να τα «βοηθήσουν» λόγω «ανώτερης συγκρότησης». Εν τω μεταξύ, η λειψή, ποιοτικά και ποσοτικά, συμμετοχή των μελών των αυτόνομων ομάδων στα «μετωπικά», κάθε άλλο παρά δικαιολογούσε τέτοιες φιλοδοξίες. Οι εντάσεις οξύνονταν με κάθε νέα πρωτοβουλία των «μετωπικών» – γιατί αφού ήταν «μετωπικά», πώς δικαιούνταν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για λογαριασμό όλων; Παρόλ' αυτά, η αντίληψη του «μετωπικού» επέμενε· εκτός των άλλων και γιατί ήταν συνδεδεμένη με μια δεύτερη, άρρητη περιοχή διαφωνίας.

Η οποία δεύτερη περιοχή διαφωνίας αφορούσε τις **σχέσεις με την αριστερά και τον α/α χώρο**. Όπως είδαμε, το ζήτημα ήταν άρρητο, μόνιμο και αναδυόταν περιστασιακά. Η ιστορία της προηγούμενης ενότητας σχετικά με τη γέννηση, την ονομασία και τον προσανατολισμό των antifa πυρήνων είναι ενδεικτική και επαναλήφθηκε με διάφορες αφορμές: Έπρεπε οι αυτόνομοι να υπολογίζουν και να σχεδιάζουν τη συμμετοχή τους σε «ευρύτερα κινήματα»; Έπρεπε να ελπίζουν ότι η συγκρότησή τους θα επέτρεπε κάποια ηγεμονία ή έστω αξιοπρεπή παρουσία στο εσωτερικό τέτοιων «κινήματων»; Μπορούσαν να εννοήσουν τα «μετωπικά» ως εργαλείο τέτοιας παρουσίας; Ή μήπως έπρεπε να ποντάρουν στην αυτόνομη δράση και να ελπίζουν στην έμμεση επιρροή; Ιδέες όπως η μετατροπή των Caballeros σε εργατικό σωματείο, η υποστήριξη των πρώτων antifa δράσεων από τον Συνασπισμό, η συμμετοχή των γυναικείων ομάδων στο «ευρύτερο φεμινιστικό κίνημα», ή η «αλληλεγγύη στους Παλαιστίνιους», θέτουν ξανά και ξανά το ίδιο δίλημμα εδώ και είκοσι χρόνια. Είναι το ίδιο δίλημμα που αναδύθηκε ξανά κατά την πανδημική διαχείριση και εφαρμόστηκε στη διαδήλωση της Νέας Σμύρνης και στη σχέση με το «αντιεμβολιαστικό κίνημα». Τα αποτελέσματα νομίζουμε ότι υπήρξαν πάντοτε διαφωτιστικά: οι οργανωτικές δομές των αυτόνομων δυσκολεύονται να αποκομίσουν οφέλη από τη συνύπαρξη με την αριστερά του κράτους – κι όσο λιγότερο συνειδητές είναι οι πράξεις και οι κατευθύνσεις τους, τόσο το χειρότερο για τους αυτόνομους.

Τέλος πάντων, πίσω στο παρελθόν. Απέναντι σε τέτοιες άρρητες φιλοδοξίες με εξαιρετικά σοβαρή πιθανότητα φαλιμέντου, η μεροδούλι μεροφάλη ζωή των αντιφασιστικών πυρήνων, από την πρώτη ημέρα ανέδειξε μια εναλλακτική προοπτική που φαινόταν ρεαλιστική στα μέλη τους: οργάνωση ανά γειτονιά – σκάψιμο στο βάθος των κοινωνικών σχέσεων – άντληση γνώσης από τα κάτω – τοπική παρέμβαση ενδεχομένως σημαντικού βάρους – και νέα μέλη από τα πρωτοφανή υποκείμενα που συναντούσε κανείς εν τω μεταξύ. Τα ίδια τα «μετωπικά» δεν συμμορφώνονταν με τον υποτιθέμενο «σκοπό» τους. Όχι από άποψη, αλλά από πρακτική αναγκαιότητα. Η ένταση μεταξύ των δύο αντιλήψεων οξύνονταν.

Η τρίτη περιοχή διαφωνίας αφορούσε την **κατανόηση του καπιταλιστικού κόσμου** και ειδικά τον **ρόλο του κράτους**. Για να το πούμε απλά, παρά τις έγκυρες αναλύσεις της συγκυρίας, οι αυτόνομοι αδυνατούσαν να διακρίνουν, πόσο μάλλον να εννοήσουν το κράτος ως συλλογικό υποκείμενο και τις πολιτικές του ως κρατική στρατηγική. Τα αποτελέσματα ήταν αντι-

ANTIFA ΣΥΝΑΥΛΙΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2007

Ετούτο εδώ είναι η τελευταία σελίδα του Antifa #6, Ιούνιος του 2007. Την παραθέτουμε για τρεις λόγους:

(α) Αναφέρεται στην antifa συναυλία στο Θησείο που διοργανώθηκε Σάββατο 31 Μαρτίου του 2007. Εκείνη η συναυλία ήταν η αφορμή για να αντιληφθούμε ότι όντως υπήρχαν πολλαπλοί τόποι αποφάσεων στο εσωτερικό μας.

(β) Τα οργανωτικά μας προβλήματα σάλευαν υπογείως, αλλά η συναυλία είχε μαζέψει κάπου 5.000 άτομα – γιατί έπαιζαν οι Χάσμα. Η ερώτηση «αυτοί οι antifa τι μουσική παίζουν» ήταν πολύ λιγότερο μειωτική απ' όσο υπονοούσαμε.

(γ) Συνεπώς εκείνη η ξεχασμένη εμπειρία βρίσκεται εγγεγραμμένη στους τρόπους που οργανώνουμε συναυλίες έκτοτε. Είναι μία από τις πηγές του open mics...

φατικά: στις αρχές του 21ου αιώνα, οι αυτόνομοι ήταν οι μόνοι στην Ελλάδα που εννοούσαν τον ρατσισμό ως ταξικό ζήτημα – κι όμως, κατέληγαν τις σχετικές συνεισφορές με φράσεις όπως «την περίοδο που παρουσιάσαμε [ενν. 1991-1999] δεν υπήρχε ένα πλήρες κρατικό σχέδιο διαχείρισης των μεταναστών και της εργασίας τους».² Επίσης, οι αυτόνομοι ήταν οι μόνοι στην Ελλάδα που μπορούσαν να αναδείξουν τον ελληνικό ιμπεριαλισμό και να διαισθανθούν τη σημασία του γιουγκοσλαβικού εμφυλίου – κι όμως, εξηγούσαν τα τεκταινόμενα προσφεύγοντας σε κάποιου είδους βεμπεριανή ανάλυση της «μη καπιταλιστικής φύσης» του ισλάμ. Όπως το έθιγαν, «το ισλάμ (...) είναι (...) ιστορικό απόθεμα προ-καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων που δυσκολεύει μέχρι ανεξέλεγκτου εκνευρισμού τον πολιτισμό του εμπορεύματος».³ Ο γιουγκοσλαβικός εμφύλιος είχε λάβει χώρα επειδή «ο πολιτισμός του εμπορεύματος» είχε εκνευριστεί ανεξέλεγκτα.

Τα ελαφρυντικά –και εδώ– περισσεύουν. Ούτως ή άλλως, στα ζητήματα της κρατικής οργάνωσης του ρατσισμού και του παγκοσμίου πολέμου, οι αυτόνομοι πάλευαν αναγκαστικά, τόσο με τις αδυναμίες των μαρξιστικών τους αναφορών, όσο και με την κρατική απόκρυψη στη μέγιστή της ένταση. Αυτό για το οποίο δεν υπάρχει ελαφρυντικό είναι η αδυναμία των αυτόνομων να ασκήσουν κριτική στα παλαιά πεπραγμένα τους. Αντιθέτως, όσο η πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα τους έφερνε αντιμέτωπους με όλο και πιο

ΠΑΛΙΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Το τεύχος 6 είναι ανεβασμένο στο διαδίκτυο, οπότε μπορείτε να βρείτε και τη σπάνια συζήτηση με τις DIY μπάντες της εποχής, και να φωτοσταθείτε μόνες σας πώς οι παλιές εμπειρίες μετατρέπονται σε συλλογική μνήμη.

ξεκάθαρους κρατικούς σχεδιασμούς, τόσο επέμεναν να μην βλέπουν το κράτος. Ακόμη και μετά το 2007, η *Συνέλευση Ενάντια στην Ειρήνη* ανακάλυπτε την υπεράσπιση του «κοινωνικού κράτους» ως στρατηγική κατεύθυνση.⁴ Ακόμη και το 2010, η *Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα* επανεξέδιδε τις αναλύσεις περί ρατσισμού του 2001 ως «θέσεις που έχουν πάντα ισχύ».⁵ Ακόμη και το 2011, οι «αραβικές εξεγέρσεις» γίνονταν αντιληπτές, όχι ως επιτάχυνση του παγκόσμιου διακρατικού ανταγωνισμού, αλλά ως η τελευταία ελπίδα της επανάστασης.

Υπάρχουν εξηγήσεις για αυτή την δεκαετή τύφλα. Το ένα είδος των εξηγήσεων είναι πολιτικό: η ευθεία ανάδειξη των κρατικών σχεδίων ως αντερραγικά σχέδια καθόλου δεν ταίριαζε με τις ανομολόγητες φιλοδοξίες «συμμετοχής με αξιώσεις στα κινήματα της αριστεράς». Το άλλο είδος των εξηγήσεων είναι οργανωτικό: η οργανωτική αποκοπή των παλιότερων από τους νεότερους για λόγους «άτυπης ιεραρχίας», στην πράξη είχε εξασφαλίσει για όλους ένα πεδίο παντελούς έλλειψης κριτικής και αυτοκριτικής. Οι νεότεροι απλά επιδιόρθωναν σιωπηλά τις λανθασμένες απόψεις τους – μέχρι να πάρουν επιτέλους απόφαση ότι πρέπει να τολμήσουν τα δικά τους λάθη. Όσο για τους παλιότερους είναι όπως τα είπαμε: ποτέ δεν έκαναν λάθος – μέχρις ότου η οργανωτική απομόνωση τούς οδήγησε σε λάθη με το σωρό. Ως τότε όμως, η ίδια οργανωτική απομόνωση τούς είχε καταστήσει πολιτικά και συναισθηματικά ανίκανους να διακρίνουν τα λάθη τους και ακόμη πιο ανίκανους να τα επεξεργαστούν με παραγωγικό τρόπο. Ισχύει και γενικότερα: όταν μια οργάνωση είναι συντεταγμένη γύρω από την παραδοχή ότι αποτελείται από αλάνθαστους φωστήρες, κάθε παραδοχή λάθους αποτελεί υπαρξιακή απειλή.

Οργανωτική απομόνωση, άρα ελλιπής επικοινωνία. Διαφωνίες, στρατηγικές και άρρητες – επί του οργανωτικού, επί της σχέσης με την αριστερά, επί της κατανόησης της συγκυρίας. Αδυναμία συλλογικής επεξεργασίας νέας γνώσης. Και αδυναμία αυτοκριτικής. Οπότε πολλαπλοί τόποι λήψης αποφάσεων. Όλα τους προβλήματα που προέκυπταν από τη σφικτή εμπλοκή μεταξύ του τρόπου οργάνωσης, της αποτυχημένης αναμέτρησης με την άτυπη ιεραρχία, και των απαιτήσεων που έθετε μια παλιά διευθέτηση του κόσμου που κάλπαζε προς την κατάρρευση.

Γι' αυτό διασπάστηκαν οι αυτόνομοι.

Από 'δω και πέρα θα περάσουμε στο τι κατάλαβαν.

3. Είναι οι διασπάσεις παραγωγικές;

Στα χρόνια μεταξύ του 2006 και του 2010, οι πολλαπλοί τόποι αποφάσεων σταδιακά ενηλικιώθηκαν, απέκτησαν συνείδηση των διαφωνιών τους και επιδόθηκαν σε εντεινόμενη σύγκρουση. Στη μία μεριά του πράγματος βρίσκονταν (α) η συντριπτική πλειοψηφία των μελών *antifa* πυρήνων, (β) η συντριπτική πλειοψηφία των μελών γυναικείων ομάδων, (γ) η ομάδα εκδόσεων της *Λέσχης Κατασκόπων* του 21ου αιώνα, (δ) η συντακτική ομάδα του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας (η οποία είχε ήδη μετονομαστεί σε *antifa scripta*) (ε) η μισή συντακτική ομάδα του περιοδικού *Αυτο/* και (στ) ό,τι είχε απομείνει από την Ομοσπονδία Αυτόνομων Ομάδων – *Federaction*, δηλαδή οι αυτόνομες ομάδες *Σαχ*, *Μηδέν Άπειρο* και *No Woman's Land*.⁶

Κοιτάζοντας αυτόν τον κατάλογο, θα έλεγε κανείς ότι η πολιτική επιβίωση θα ήταν παιχνιδάκι. Στο κάτω κάτω, οι αυτόνομοι που από το 2009 και μετά θα διαμόρφωναν τις σημερινές οργανωτικές δομές, είχαν ήδη μάθει να γράφουν μέχρι το επίπεδο του βιβλίου και του περιοδικού, είχαν μάθει να οργανώνονται μέχρι το καινοφανές επίπεδο της αυτόνομης εργατικής, αντιφασιστικής ή/και γυναικείας ομάδας, και είχαν για προίκα, όχι μόνο τις απρόσμενες ανακαλύψεις που συνόδευαν αυτές τις νέες οργανωτικές δομές, αλλά και την διαφωτιστική αποτυχία των προηγούμενων.

Από τη δική μας σκοπιά όμως, το πράγμα έδειχνε πολύ λιγότερο αισιόδοξο. Ας πούμε, με την καμία δε θα σοφίζομασταν να περιγράψουμε τους εαυτούς μας με τον τρόπο που τους περιγράψαμε στις αμέσως προηγούμενες παραγράφους. Αντί να αντιλαμβανόμαστε εαυτούς ως το κομμάτι της αυτονομίας που είχε διδαχθεί από τις οργανωτικές προσπάθειες του 2005–2009, αντιλαμβανόμασταν εαυτούς ως «οι διαφωνούντες». Πράγματι, ένας από τους βασικούς λόγους για τους οποίους η διάσπαση των αυτόνομων τράβηξε για χρόνια, ήταν ότι εμείς αρνούμασταν να την αποδεχθούμε ως διάσπαση – προτιμούσαμε να φυτοζωούμε ως «διαφωνούντες».

Η διστακτικότητα και η έλλειψη αυτοπεποίθησης προέκυπταν απευθείας από το μέγεθος του έργου που θα είχαν εμπρός τους όσοι επέλεγαν την αποχώρηση. Το διαισθανόμασταν, γιατί έτσι ήταν, και έτσι εξακολουθεί να είναι: όποιος επιθυμεί να αναμετρηθεί με την άτυπη ιεραρχία στα σοβαρά, πρέπει να βρει τρόπους να επιτελεί τα αντίστοιχα καθήκοντα. Όπως άλλωστε θα έχετε αντιληφθεί, στην περίπτωση των αυτόνομων, τα καθήκοντα δεν ήταν σκέτο ύψος και παλιοχαρακτήρας: περιελάμβαναν έγκυρη ανάλυση του καπιταλιστικού κόσμου, υποδομές που μετρούσαν δεκαετίες ζωής, καινοτόμους τρόπους πολιτικής οργάνωσης και συνύπαρξης εκατοντάδων ανθρώπων. Ο ρόλος της γκρίνιας ήταν τόσο δελεαστικός και τόσο εύκολος, όσο και η μετατροπή μιας αυτόνομης ομάδας σε βάλτο – δηλαδή κάμποσο.

Αλλά το μόνο καλό με την αντι-εξουσιαστική γκρίνια είναι ότι δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα. Οπότε, τελικά, ήλθε το πλήρωμα του χρόνου. Και το πήραμε απόφαση: όποιος θέλει να αναμετρηθεί με την άτυπη ιεραρχία πρέπει να βελτιώσει τον ατομικό και συλλογικό του εαυτό.

Πράγμα που θα μας απασχολήσει στα επόμενα κεφάλαια.

1. Το 2004, το περιοδικό 3η Γενιά είχε παραχωρήσει τη θέση του στο περιοδικό *Midnight Rebel*, αλλά παραβλέπουμε τη μετάβαση για λόγους απλότητας.

2. Περί της ανομολόγητης καταγωγής των ρατσιστικών ιδεωδών της ελληνικής κοινωνίας και περί της (ομολογημένης) χρησιμότητάς τους, *Λέσχη Κατασκόπων* του 21ου Αιώνα, 2001, σ. 36.

3. Σρεμπρένιτσα: το μεγαλύτερο έγκλημα του «πολιτισμένου κόσμου» στην Ευρώπη, μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, *Carthago/Αντισχολείο*, 1999, σ. 242.

4. Δες τις εκδόσεις *Why? και That's why!*, *Συνέλευση Ενάντια στην Ειρήνη*, 2007.

5. Περί της ανομολόγητης καταγωγής των ρατσιστικών ιδεωδών της ελληνικής κοινωνίας και περί της (ομολογημένης) χρησιμότητάς τους, *Β' Έκδοση*, *Λέσχη Κατασκόπων* του 21ου Αιώνα, 2010, σ. 3.

6. Ο κατάλογος είναι προφανώς αλληλοεπικαλυπτόμενος.